

Can Riba de la Serra

Granollers

Ubicació

Comarca:	Vallès Oriental
Lloc/Adreça:	Sector sud-oest del terme municipal, a ponent del riu Congost. Camí de can Riba de la Serra, s/n (antic terme de Palou)
Emplaçament	A la zona industrial del Circuit de Barcelona-Catalunya, ctra. BV-5003, al km. 4, poc abans de la rotonda prendre un camí en direcció oest i després sud uns 500 m.
Alçada:	114
Coordenades:	
Latitud:	41.574599583059
Longitud:	2.2680860310573
UTM Est (X):	438983
UTM Nord (Y):	4602805

Classificació

Número de fitxa	08096 - 85
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XVII-XX
Autoria de l'element:	Desconeguda
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIL
Observacions protecció:	Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Arqueològic de Granollers. Núm. CR-7. Protecció de tipus V: Conjunts rurals.
Data aprovació:	dc., 15/10/2003 - 12:00
Número inventari	IPA 29004
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial - productiu

Titularitat Privada
Titular: 002029000DG30D0001WJ
Fitxes associades:
Molí d'en Many
Can Riba de la Serra
Rellotge de sol de can Riba de la Serra
Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huélamo
Data de registre de la fitxa: dl., 01/10/2001 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: Jordi Piñero Subirana
Data de la darrera revisió: dl., 18/03/2024 - 11:07

Descripció

Masia de dimensions força grans, d'origen medieval, emplaçada a la riba de ponent del riu Congost; d'aquí potser l'origen del seu nom. Consta d'un cos residencial de planta més o menys quadrada (amb planta baixa, un pis i planta sotacobert), que té cossos adossats a banda i banda, més un cos que s'allarga a la part posterior. Al sud disposa d'una bonica era enrajolada, amb una àrea important de coberts, i per la banda nord la masia queda envoltada de construccions agropecuàries més recents.

El cos residencial principals és obra majoritàriament del segle XVII. La façana principal, encarada vers el sud-oest, es compon en base a quatre eixos. El portal, amb arc de mig punt adovellat, queda situat al tercer eix (és a dir, desplaçat a la dreta). Aquest portal dona accés a la casa dels propietaris, mentre que el portal de l'esquerra, de forma rectangular, era el de la casa dels masovers. Són les úniques obertures que s'han conservat en la seva forma originària, ja que la resta han estat modificades al llarg del segle XX. A la planta pis destaquen sengles balcons a ambdós costats de la portalada i un gran rellotge de sol emfasitzant l'entrada. A les golfes hi trobem sengles finestres dobles a sobre de cada balcó. La coberta és de teula àrab a dues vessants, limitada per un semi ràfec amb el carener paral·lel a la façana. Els murs de la façana davantera són arrebossats i pintats de color carbassa. Les finestres del primer pis són emmarcades amb pedra picada, però es tracta d'una remodelació de mitjans de segle XX. Com a decoració del segle XVII es conserven dos escuts de la família Perellada, un al portal i l'altre a la finestra esquerra. Tots dos són originals, però el de la finestra probablement ha estat reubicat.

A l'interior, la casa dels propietaris fou remodelada àmpliament a principis del segle XX, seguint l'estil modernista. La casa dels masovers, en canvi, ha conservat la tipologia rural tradicional. El cos del costat est és de planta baixa i pis, amb galeria d'arcs de mig punt i coberta de teula àrab.

Observacions:

Part de la informació ha estat facilitada pels propietaris. Altres denominacions, can Ribes de la Serra (García Pey, 1990).

Inscripció a la façana (col·locada a principis del segle XX) en referència al document més antic de l'arxiu de la casa: "En 1363, Berenguer Riba feu venda perpetua del mas Riba de Palou a favor de Guillem Riba, son fill".

Inscripció de la llinda de la finestra esquerra (probablement reubicada al segle XX): "Jaume Riba, 1625".

Inscripció a la dovella central del portal: "1608. IOANES PARELLADA ET EUFRAYNA RIBA UXOR".

Història

La masia de can Riba de la Serra és d'origen medieval. Al segle XIV es coneixia simplement com a mas Riba, mentre que en el registre fiscal de Palou de l'any 1922 consta amb el nom de "can Ribes de la Serra" (GARCÍA-PEY, 1990). En l'arxiu particular de la casa el document més antic que s'ha identificat és de l'any 1363. La informació d'aquest document consta en una inscripció de la façana (col·locada a principis del segle XX), i ja s'hi esmenta el mas Riba. En aquesta època el mas ja estava en possessió de la família Riba, i aquest any (1363) va passar de Berenguer Riba al seu fill Guillem Riba.

A principis del segle XVII (l'any 1608) Efraïma Riba era la pubilla, i llavors es va casar amb Joan Parellada. Joan devia ser d'un llinatge destacat, ja que l'escut heràldic dels Parellada apareix dues vegades a la façana de la masia. Amb la unió d'aquestes dues famílies notables l'heretat del mas devia guanyar un pes considerable. En els capítols matrimonials s'estipulava que els descendents del matrimoni adoptarien el cognom "de Riba". D'aquesta manera, tal com era habitual a l'època, es conservava el nom del mas en els seus hereus. Fins aleshores el mas devia ser una construcció modesta, de la qual no sembla que se n'hagin conservat vestigis. Després del casament, segons sembla, la casa va ser objecte d'una ampliació o reconstrucció important. En donen fe dues inscripcions a la façana: la primera a la dovella principal del portal, on hi consta la data 1608, i la segona a la llinda de la finestra esquerra, on hi consta el nom de Jaume Riba i l'any 1625. Probablement entre aquestes dues dates s'hauria fet l'ampliació.

Així doncs, l'estructura del cos residencial principal devia quedar més o menys fixada en aquesta època. El mas Riba era el més important del terme de Palou en el territori que s'estén a ponent del riu Congost. Les seves terres abastaven una àmplia superfície en aquest sector. El mas també tenia la propietat del molí de can Many, situat al nord-oest del terme de Palou.

A principis de segle XX el propietari era Santiago de Riba (el seu nom consta al rellotge de sol de la façana de la casa, amb data de 1920). Durant els fets de la Setmana Tràgica (1909) Santiago va acollir al mas una família benestant de Barcelona, que va haver de fugir per perill de represàlies. En agraïment, aquesta família va costejar les obres que es van fer a la galeria de la dreta, sobre una antiga terrassa. Santiago va fer altres obres importants a la masia. Va reformar bona part de les finestres (les de la planta superior en forma d'arcuació) i va col·locar les reixes. També va remodelar completament l'interior de la casa, dotant-la d'una decoració d'estil modernista.

Ja després de la Guerra Civil, el fill de Santiago Riba també va fer algunes reformes: va canviar les baranes dels balcons i l'emmarcament dels arcs superiors del cos central, i va fer de nou els emmarcaments de pedra picada de finestres i balcons. Així doncs, les úniques obertures originals que es conserven a la façana són els dos portals. Durant els darrers anys s'han fet també intervencions a la zona de l'era.

Al llarg del segle XX les propietats del mas s'han anat reduint progressivament. Antigament confrontava amb els masos Amat, Ninou i Català (GARCIA-PEY, 1990). Després de la Guerra Civil es van haver de vendre, per necessitat, unes terres al nord de Ninou. Més tard es va adquirir el mas Ninou, que recentment ha estat venut. Tot i això, entorn de la dècada de 1970 l'heretat encara tenia unes 60 hectàrees. Més endavant, amb la urbanització dels polígons industrials, ha quedat reduïda a unes 20 hectàrees.

Bibliografia

CUSPINERA I FONT, Lluís et al. (2001). *Pla especial de protecció del Patrimoni Històric-Arquitectònic de Granollers*. Granollers. Document administratiu.

GARCIA-PEY, Enric (1990). "Recull onomàstic de Granollers: Motius, topònims, nomenclatura", a *Estudis de Granollers i del Vallès Oriental*, Núm. 3, Granollers, Ajuntament de Granollers.

PATRIMONI (1985). *Patrimoni Històric Arquitectònic*. Granollers: Caixa de Crèdit Granollers.

